

Predstavljen hrvatski model borbe genetikom protiv iznenadnih smrti sportaša

Prof. dr. Primorac: Genetika najbolje predviđa opasnost od srčanih zatajenja

Dražen Brajdić

Najnoviji slučaj iznenadne srčane smrti na sportskom terenu – tragičan slučaj nižerazrednog medimurskog nogometaša Dejana Oršuša (24) – bio je tužna najava konferencije za medije Hrvatskog nogometnog saveza na istu temu.

A ono što je prezentirao predsjednik HNS-ove zdravstvene komisije prof. dr. Dragan Primorac trebalo bi onemogućiti nove slučajeve Oršuš, Boban, Pamić, Turina... A javnosti je predstavljen "Hrvatski model prevencije iznenadne srčane smrti u sportaša analizom ciljanih gena i pripadajućih mutacija povezanih sa stanjima koja mogu dovesti do iznenadne srčane smrti".

Sudjelovali i strani stručnjaci

Taj model nastao je suradnjom znanstvenika iz Hrvatske, Kanade, Njemačke i SAD-a, a videopoveznicom pohvalilo ga je dvoje inozemnih eksperata, američka genetičarka Tanja Sofrenovic i ugledni njemački kardiolog prof. dr. Johannes Brachmann. A model se svodi na multidisciplinarno dijagnostičko djelovanje, ali i na analizu 294 gena i njihovih mutacija koje mogu dovesti do raznih poremećaja rada srca.

Prevenција iznenadne srčane smrti, kojoj su sportaši izloženi 2,8 puta više od građanskog prosjeka, i koja je vodeći uzrok smrti sportaša golem je izazov u medicini. Jer ona, kako je rekao profesor Brachmann, može pogoditi svakoga, kako profesionalnog sportaša tako i početnika, nažalost bez ikakvih simptoma i najave. I zato je pohvalno to što su se u projekt uključili brojni hrvatski kardiolozi (Šikić, Radeljić, Manola, Mirat, Čatić, Boban, Skelin, Perić, Molnar, Matišić) koje je u projektu predvodio pro-

BRUNO BOBAN Nekoliko hrvatskih nogometaša preminulo je tijekom karijere od srčanog zatajenja, primjerice Bruno Boban (na fotografiji), Oršuš, Pamić, Turina...

DAVOR ŠUKER s ovim je modelom upoznao Fifu i Uefu

DRAGAN PRIMORAC želi spriječiti nove slučajeve

fesor Primorac, inače predsjednik Upravnog vijeća Specijalne bolnice Sveta Katarina:

– HNS-ova Komisija poslala je upute svim našim prvoligašima i drugoligašima, kao i klubovima najvišeg ranga nogometašica i igrača futsala. U njima piše da sportaša s jasno definiranim simptomima treba poslati na de-

taljniji kardiološki pregled. Ako se i nakon 12-kanalnog EKG-a, holtera tlaka i holtera EKG-a utvrdi da je sportaš i dalje u kategoriji rizičnih, onda on dolazi k nama u Svetu Katarinu, gdje mi uzimamo uzorak krvi koji analiziramo u partnerstvu s našim američkim kolegama. S obzirom na to da današnja kardiološka di-

U odnosu na populaciju koja se ne bavi sportom, sportaši imaju 2,8 puta veći rizik od iznenadne srčane smrti

jagnostika nije posve dostatna, to je zasad jedini način na koji vi možete otkriti tko je predisponiran za iznenadnu srčanu smrt. A društveno gledano, jedini ispravan način bio bi da ova metoda s padom cijene bude dostupna svima.

Kako roditeljima tako i trenerima svih onih klubova, i uzra-

sta, koji nemaju na raspolaganju medicinsku službu, bilo bi dobro navesti koji su to simptomi.

– Pod broj jedan to je obiteljska anamneza. Ako netko dolazi iz obitelji s poviješću kardioloških problema, taj mora proći zahtjevniji kardiološki pregled. Pod broj dva, ako sportaš ima veću zaduhu od napora koji je učinio ili epizode slabosti, odnosno vrtoglavice ili nerazjašnjene gubitke svijesti i bolove u prsima pri naporu. Treća stvar na koju treba obratiti pozornost, a znakovita je, ako djeca traže češće pauze od vršnjaka.

Tu se na Primorca nadovezao i predsjednik HNS-a Davor Šuker, prisjetivši se svojih dječjačkih dana u NK Osijek:

– Kada vam igrač nakon nekog napora drži ruke na bokovima, za pažljive trenere to je znak upozorenja. Za neke je to bilo tako, a neki na to nisu obraćali pozornost.

Treneri trebaju obratiti pažnju

A treneri doista trebaju obratiti pozornost na sve detalje, no to nikad neće biti dovoljno ne bude li sustavnih rješenja pa prof. dr. Primorac ističe:

– Mi u Hrvatskoj imamo široku lepezu klubova i sportaša i nemoguće je da standardi svuda budu jednaki, a ja bih to jako želio. Srećom, ova genetska metodologija mogla bi biti standard za sve. Ono što je 90-ih godina u genetici stajalo više od milijun dolara, sada je na razini cijene analize od 200 dolara, a kada je tome tako, ja bih volio vidjeti onoga tko će se u ovoj državi usuditi ne uputiti nekoga iz rizične skupine na analizu koja mu može spasiti život.

I Primorac i Šuker izrazili su sućut ožalošćenosti obitelji Oršuš, najavivši da će HNS poduzeti sve što je u njegovoj moći da nam tako tužne vijesti s nogometnih terena više ne stižu.